

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH
I ETNICZNYCH
(NR 97)
z dnia 14 maja 2019 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 97)

14 maja 2019 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Danuty Pietraszewskiej (PO-KO)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

- **informację Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na temat sytuacji i problemów mniejszości litewskiej w Polsce,**
- **informację Ministra Edukacji Narodowej na temat edukacji mniejszości litewskiej w Polsce.**

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Kopeć** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Cezary Maliszewski** zastępca dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Agnieszka Praga** starszy specjalista w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, **Maria Kobiarska** p.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli, **Jonas Jankauskas** asystent konsula Ambasady Republiki Litewskiej w Rzeczypospolitej Polskiej, **Aldona Jurkun** przedstawiciel mniejszości litewskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, **Sławomir Majszak** i **Stanisław Stęclik** członkowie zarządu Stowarzyszenia Polska-Armenia oraz dr hab. **Lech Nijakowski** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski**, **Beata Machul-Telus** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Dzień dobry państwu. Jeszcze minutkę zaczekamy, bo pan minister jest jeszcze na posiedzeniu drugiej komisji. Za chwileczkę do nas dotrze, więc poczekamy jeszcze na pana ministra. Żeby nie przedłużać, to odwrócimy kolejność składania informacji. Serdecznie witam wszystkich państwa na posiedzeniu Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Dzisiejsze posiedzenie przewiduje dwa punkty, tj. rozpatrzenie informacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na temat sytuacji i problemów mniejszości litewskiej w Polsce oraz rozpatrzenie informacji Ministra Edukacji Narodowej na temat edukacji mniejszości litewskiej w Polsce.

Na posiedzeniu serdecznie witam naszych gości. Pan minister zaraz do nas dotrze. Witam panią Małgorzatę Krasuską radcę generalnego w Departamencie Kształcenia Ogólnego, pana Cezarego Maliszewskiego zastępcę dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz pana Wojciecha Kaczora naczelnika wydziału w tym departamencie, panią Marię Kobiarską pełniącą obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej i panią Agnieszkę Pragę starszego specjalistę w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego. Szczególnie serdecznie witam przedstawicieli mniejszości narodowych w państwa osobach. Witam pana Jonasa Jankauskasa przedstawiciela Ambasady Republiki Litewskiej w Rzeczypospolitej Polskiej. Bardzo nam miło gościć przedstawiciela ambasady litewskiej. Witam panią Aldonę Jurkun przedstawiciela mniejszości litewskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Witam również panów Sławomira Majszaka i Stanisława Stęclika, którzy reprezentują Stowarzyszenie Polska-Armenia. To są wszyscy nasi goście.

W związku z tym, skoro już przedstawiłam, co mamy w porządku obrad naszej Komisji, to może zaczniemy od rozpatrzenia informacji Ministra Spraw Wewnętrznych

i Administracji na temat sytuacji i problemów mniejszości litewskiej w Polsce. Bardzo proszę, panie dyrektorze Maliszewski.

Jeszcze sekundkę, bo dotarł do nas pan minister. Tak, już zakomunikowałam. Witam serdecznie pana Macieja Kopcia podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Wszedł również pan wiceprzewodniczący Galla, ale to już musiałabym po kolei wszystkich witać, co zajęłoby dużo czasu.

Wobec tego, panie dyrektorze, proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Cezary Maliszewski:

Dziękuję, pani przewodnicząca. Panie i panowie posłowie, szanowni goście, przedstawiciele mniejszości litewskiej zebrani na sali, dziękuję za oddanie głosu. Uzupełniająco do materiału, który przekazaliśmy szacownej Komisji, parę zdań wstępu...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Każdy z państwa to ma.

Zastępca dyrektora departamentu w MSWiA Cezary Maliszewski:

Wydaje się to niezbędne do tego, żeby przedstawić, jak wygląda ocena sytuacji mniejszości litewskiej z perspektywy Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Otóż zgodnie z danymi narodowego spisu powszechnego z roku 2011 przedstawiciele mniejszości litewskiej stanowili wówczas w Polsce grupę dokładnie 7376 osób, obywateli polskich. Na tym tle dane finansowe, które za chwileczkę omówię, jeżeli chodzi o finansowanie przedsięwzięć kulturalnych w ramach dotacji udzielanych przez MSWiA na zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych, wypadają całkiem nieźle.

Jak państwo zobaczą w dalszej części tej informacji, w roku 2019 dotychczas na realizację zadań służących zachowaniu i rozwojowi tożsamości kulturowej mniejszości litewskiej przyznano kwotę 895 tys. zł. Dane za lata 2008–2019 pokazują, że finansowanie przez MSWiA tych działań sięgnęło kwoty blisko 15,44 mln zł. Proszę więc zwrócić uwagę, że na przestrzeni 11 lat mniejszość litewska otrzymała prawie całoroczny budżet przeznaczony w części 43 na działania służące rozwojowi i zachowaniu tożsamości kulturowej.

Wśród organizacji działających na rzecz mniejszości litewskiej wymienić należy m.in. Stowarzyszenie Litwinów w Polsce, Wspólnotę Litwinów w Polsce, Litewskie Towarzystwo św. Kazimierza oraz Fundację im. biskupa Antanasa Baranauskasa. Przepraszam, jeżeli nie potrafię wymówić w sposób właściwy.

Dlaczego skupiam się na kwestiach finansowych? Pani przewodnicząca, bo na tak postawione pytanie, jaka jest sytuacja i jakie są problemy mniejszości litewskiej, jako przedstawiciel MSWiA muszę dopuścić się pewnej oceny. Jeżeli ona jest na wyrost, z pewnością znajdują się osoby, które mogą ją kontestować, ale biorąc pod uwagę kwestie finansowe i to, w jaki sposób mniejszość litewska jest wspierana przez MSWiA, to sytuacja wygląda naprawdę całkiem nieźle.

Jeżeli chodzi o problemy, to na tak postawione pytanie ciężko udzielić jednoznacznej odpowiedzi, ponieważ kwestie zgłaszane do nas przez przedstawicieli mniejszości litewskiej nie odbiegają w sposób znaczący od bieżących spraw, które są do nas zgłaszane czy to w codziennych kontaktach z urzędnikami departamentu, którym kieruję, czy też w ramach prac Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Mogę wymienić tylko kilka kwestii, z którymi się spotkaliśmy na przestrzeni lat, a przynajmniej jedną taką kwestię. Jest to kwestia pomników na cmentarzu w Berżniakach. W informacji, którą państwu przekazaliśmy, jest to wspomniane, z tym że Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji tutaj nie jest bezpośrednio organem właściwym do tego, żeby tę kwestię wyjaśnić w sposób konstruktywny czy podjąć działania zmierzające do jej rozwiązania. Inną kwestią, która jak gdyby jest w toku, pozostaje utworzenie Centrum Kultury i Oświaty Litewskiej w Suwałkach. Ona się toczy i nie jest rozwiązana.

Przepraszam, ale to wszystko, jeżeli chodzi o takie kwestie, które ze swojej perspektywy jestem w stanie przedstawić.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Ostatnia sprawa, o której pan dyrektor mówił, to jest sprawa rozwojowa, bo w sprawie tego centrum interweniowały nawet najwyższe władze Litwy. Wiem, że pan wojewoda się zobowiązał, jeżeli będzie zgoda prezydenta Suwałk, natomiast ciągle brakuje odpowiedniego budynku, bo kubatura tego budynku to tam jest chyba dość duża. Z informacji, którą posiadamy, wynika jednak, że do końca 2019 r. sprawa ma być rozwiązana. Panie dyrektorze, tak to wygląda?

Zastępca dyrektora departamentu w MSWiA Cezary Maliszewski:

Pani przewodnicząca, sprawa jest w toku, ale czy zostanie rozwiązana, tego nie jestem w stanie powiedzieć.

W korespondencji, jaką prowadziliśmy z panem wojewodą, a także z przewodniczącą zarządu Wspólnoty Litwinów w Polsce, wskazywaliśmy, że takie rozmowy są prowadzone, ale wskazywaliśmy również na to, że w tym roku otworzyliśmy czy uruchomiliśmy dodatkowy konkurs ofert na realizację zadań inwestycyjnych i wniosków ze strony litewskiej nie wpłynął. Sprawy nie uważamy za zamkniętą, ponieważ do końca roku można składać zapotrzebowanie na kolejne potrzeby inwestycyjne, które zostaną umieszczone w planach na rok 2021. Żebyśmy jednak mogli porozmawiać w sposób konstruktywny, to gdybyśmy zobaczyli teraz jakieś propozycje inwestycyjne, w których ramy wchodzi także możliwość zakupu budynków...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

To chodziło właśnie o zakup.

Zastępca dyrektora departamentu w MSWiA Cezary Maliszewski:

Ale takiej propozycji nie dostaliśmy, o której moglibyśmy porozmawiać, przynajmniej w tym konkursie ofert. Możemy, jeżeli przedstawiciele mniejszości litewskiej dostrzegą taką potrzebę, przygotują jakiś projekt inwestycyjny na rok 2021 i zgłoszą takie zapotrzebowanie. To wtedy będziemy mieli, mówiąc kolokwialnie, taki konkret, nad którym będziemy mogli się pochylić.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Czyli projekt inwestycyjny może dotyczyć nie tylko budowy – jako takiej – budynku centrum, ale również wykupu i adaptacji?

Zastępca dyrektora departamentu w MSWiA Cezary Maliszewski:

Tak, jest to przewidziane przepisami prawa.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

To wymaga złożenia wniosku z tego...

Zastępca dyrektora departamentu w MSWiA Cezary Maliszewski:

Tak, pani przewodnicząca, odpowiedniego wniosku.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze. Może od razu przejdziemy do spraw edukacyjnych, oświatowych.

Przedstawiciel mniejszości litewskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych Aldona Jurkun:

Przepraszam bardzo. Czy mogę zabrać głos?

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Głos będziemy zabierać, kiedy usłyszymy też drugą informację, dlatego że te informacje się przenikają.

Przedstawiciel mniejszości litewskiej w KWRiMNiE Aldona Jurkun:

Nie, to była tylko uwaga do do przekazanego tekstu.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Dlatego chcielibyśmy, żeby po prostu dyskusja była prowadzona nad jedną i drugą informacją. Nikt nie opuści tego posiedzenia, więc będzie można zadawać pytania, jak najbardziej.

Panie ministrze, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć:

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Panie i panowie posłowie, szanowni zaproszeni goście, w przypadku nauczania mniejszości narodowych regulują to te same przepisy, czyli i art. 13 ustawy o systemie oświaty, i stosowne rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej, które określa sposób prowadzenia tej edukacji. W przypadku nauczania mniejszości edukacja może się też odbywać w różnej formie, czyli dodatkowej nauki języka mniejszości, nauczania prowadzonego w dwóch językach i nauczania w języku mniejszości.

Teraz kwestie dotyczące statystyki. Nauczanie języka litewskiej mniejszości narodowej organizowane jest wyłącznie na terenie województwa podlaskiego. Jest prowadzone w postaci zajęć w języku litewskim oraz w formie dodatkowej nauki tego języka w 2 przedszkolach, 1 oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej, 7 szkołach podstawowych, 1 gimnazjum i oddziałach gimnazjalnych w 3 szkołach podstawowych oraz w 2 liceach ogólnokształcących. Nauczaniem objętych jest łącznie 637 uczniów, w tym 125 dzieci w przedszkolach i 512 uczniów we wszystkich typach szkół.

Staraliśmy się też przedstawić dokładnie tę statystykę, która dotyczy konkretnych szkół i miejscowości. W przypadku przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, tak jak mówiłem, mamy liczbę 125 dzieci. Dotyczy to Przedszkola Samorządowego z Polskim i Litewskim Językiem Nauczania w Puńsku, Szkoły Podstawowej z Litewskim Językiem Nauczania w Widugierach i Zespołu Szkół z Litewskim Językiem Nauczania „Żiburys” w Sejnach.

Jeżeli chodzi o szkoły podstawowe, dotyczy to Szkoły Podstawowej nr 7 w Suwałkach, Szkoły Podstawowej z Litewskim Językiem Nauczania w Widugierach, Szkoły Podstawowej z Polskim i Litewskim Językiem Nauczania im. Steponasa Dariusa i Stasysa Girėnasa w Puńsku, Szkoły Podstawowej im. mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubala” w Sejnach, Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Krasnowie, Szkoły Podstawowej w Poćkunach i Zespołu Szkół z Litewskim Językiem Nauczania „Żiburys” w Sejnach. Jeżeli chodzi o gimnazja, tutaj mamy 4 szkoły w Suwałkach, Puńsku i Sejnach. Jeżeli chodzi o licea ogólnokształcące, są to Liceum Ogólnokształcące z Litewskim Językiem Nauczania im. 11 Marca w Puńsku i Liceum Ogólnokształcące im. Szymona Konarskiego w Sejnach.

Mamy też dokładne liczby uczniów, które dotyczą poszczególnych typów szkół. Jak mówiłem, jeżeli chodzi o szkoły podstawowe, języka litewskiego uczy się 376 uczniów, natomiast w gimnazjach jest 69 takich uczniów. To jest, oczywiście, ostatni rok funkcjonowania gimnazjów, czyli klas III. Jeżeli chodzi o licea, jest 67 uczniów.

Teraz jeżeli chodzi o podręczniki do nauczania języka mniejszości i języka regionalnego, własnej historii i kultury oraz geografii państwa, to wiemy też, oczywiście, że nauczyciel może prowadzić zajęcia z zastosowaniem podręcznika, materiału lub według własnego wyboru bez zastosowania podręcznika. Natomiast też pamiętamy, że w przypadku podręcznika do realizacji programu nauczania wybór jest dokonywany spośród podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego.

W przypadku podręczników dla litewskiej mniejszości narodowej, są one opracowywane przez środowiska mniejszości i przez Wydawnictwo „Aušra” z siedzibą w Puńsku. Te podręczniki są dofinansowywane corocznie przez Ministra Edukacji Narodowej. Podręczniki i książki pomocnicze, które są zakupione przez ministerstwo, przekazywane są do Kuratorium Oświaty w Białymstoku i do delegatury kuratorium w Suwałkach, następnie zaś do bibliotek szkolnych. Zgodnie z warunkami określonymi w umowach, które zostały zawarte pomiędzy MEN a Wydawnictwem „Aušra”, wersje elektroniczne poszczególnych podręczników i książek są zamieszczane na portalu edukacyjnym Scholaris.

Począwszy od roku szkolnego 2017/2018, razem z reformą edukacji, Wydawnictwo „Aušra” sukcesywnie przygotowuje kolejne podręczniki. W roku 2017 było 5 tytułów. Kwota też jest tutaj podana. Nakład wynosił 1015 egzemplarzy za kwotę 339 457 zł. Dalej mamy rok 2018 i 7 tytułów. To jest nakład 981 egzemplarzy za kwotę 423 790 zł. W roku 2019 Wydawnictwo „Aušra” planuje wydawanie kolejnych książek pomocniczych i podręczników do nauki języka litewskiego, czyli mamy 3 podręczniki i 3 książki pomocnicze. Warto też podkreślić, że podręczniki, które były wcześniej wydane i zostały dopuszczone do użytku, dalej mogą być używane.

W przypadku egzaminów zewnętrznych, tak jak mówiłem, odbył się ostatni egzamin gimnazjalny, oczywiście, przeprowadzony według wymagań, które określała podstawa programowa dla gimnazjum. Po raz pierwszy był przeprowadzony egzamin ósmoklasisty. Uczniowie nie zdawali w języku litewskim jednego i drugiego egzaminu. Natomiast egzamin maturalny jest trochę inaczej zorganizowany, stąd mamy część, która dotyczy języka polskiego, języka obcego nowożytnego, matematyki i ewentualnie języka mniejszości narodowej jako przedmiotu obowiązkowego, ale też można do niego przystąpić w innej formie.

Tabele pokazują dokładnie, jak wyglądają wyniki egzaminu maturalnego z języka litewskiego jako przedmiotu obowiązkowego na przestrzeni kilku ostatnich lat. W roku 2015 była zmiana formy zdawania egzaminu, stąd podanie wyników od tego momentu. Wtedy zdawali licealiści, później absolwenci czteroletniego technikum w następnym roku. Jeśli chodzi o liczbę zdających w poszczególnych latach, w roku 2016 było 35 maturzystów, w roku 2017 – 19, w roku 2019 – 20. Jak widzimy, tutaj mamy podany odsetek sukcesów. W przypadku egzaminu obowiązkowego to jest 30%. Wszyscy przystępujący zdali ten egzamin.

Tabela nr 2 pokazuje wyniki egzaminu z języka litewskiego jako przedmiotu dodatkowego. Mamy też poszczególne wyniki, czyli średni wynik w procentach. W 2016 r. było 28 uczniów – 79%, czyli wysoko. W roku 2017 liczba zdających to 17 uczniów, średni wynik – 77%. W roku 2018 liczba zdających to 18 uczniów, średni wynik – 83%.

Pewnie najciekawsza jest tabela nr 3, choć każda, oczywiście, jest ciekawa, bo ona pokazuje, że uczniowie przystępują także do egzaminu w języku litewskim. To na pewno jest taka rzecz, na którą warto zwracać uwagę. Widać, ilu uczniów przystępowało. Oczywiście, to są już egzaminy dodatkowe, stąd mamy poziom podstawowy i poziom rozszerzony. Mamy pokazane te przedmioty, z których przystępowano do egzaminu. One pewnie zresztą wskazują na zainteresowania uczniów i wybierany kierunek po biologii i chemii, który można łatwo wskazywać. Mamy biologię i chemię oraz matematykę. To też wynika z rozmów z dyrektorami szkół, że raczej jest to kwestia wyboru uczelni wyższej na terenie Republiki Litewskiej, stąd taka forma.

Jeżeli chodzi o finansowanie, przedstawiają to tabele. Warto też zwrócić uwagę, że te zadania są finansowane kilkoma wagami. Jak widzimy, dokładnie przedstawiliśmy finansowanie poszczególnymi wagami. Trzy pierwsze wagi P19, P20 i P21 to jest kwestia liczby uczniów, natomiast waga P22 odnosi się do oddziałów. To też jest ciekawy element tej statystyki, który mówi o nauczaniu w języku.

Mamy liczbę uczniów, jeżeli chodzi o poszczególne wagi. To się przekłada na kwotę subwencji. Przedstawiliśmy to w tabelarycznym ujęciu od roku 2006 do roku 2018. Inaczej mówiąc, jak widzimy te kwoty rosną. Widzimy też, jak wygląda to sumarycznie w przypadku naliczenia poszczególnymi wagami. W roku 2018 były to 3 116 137 zł. Warto zwrócić uwagę, że niezależnie od tego, że wszędzie mamy trend spadkowy, jeżeli chodzi o liczbę uczniów, mamy też kwestię utrzymywania się cały czas, funkcjonowania poszczególnych wag, zwłaszcza wagi P22. Poziom finansowania wzrasta.

Mamy też podział terytorialny, jeżeli chodzi o poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Widać, jak to wygląda w przypadku liczby uczniów, a co za tym idzie, jak to wygląda w przypadku naliczania subwencji dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. W przypadku liczby uczniów i subwencji równocześnie mamy też ujęte zmiany, które nastąpiły pomiędzy jednym rokiem a drugim, czyli jak to wygląda na terenie powiatu sejneńskiego, gminy miejskiej Sejny, gminy Puńsk, gminy wiejskiej

Sejny i miasta Suwałki. Jest też sumaryczne ujęcie kwot subwencji i efektu tych zmian w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego.

Oprócz ujęcia tabelarycznego w przypadku subwencji oświatowej dla mniejszości litewskiej mamy także zestawienie w wykresie słupkowym, a więc i krzywą, dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Widać, jak to wygląda dla gminy Sejny i w przypadku gminy wiejskiej Puńsk.

Jeżeli chodzi o jakieś problemy i uwagi, które wpływałyby do MEN, to takie uwagi do ministra nie były przekazywane. Jak wiemy, są cykliczne spotkania, które dotyczą MSWiA, ale nie ma też żadnych problemów, aby takie spotkania odbywały się również w MEN. Zresztą one się odbywały. Nie było też tak, żeby przedstawiciel ministra w osobie siedzącego tu radcy generalnego, czyli pani Małgorzaty Krasuskiej, nie reagowali, gdyby takie uwagi były.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

To wszystko? Dziękuję bardzo, panie ministrze.

Proszę państwa, zachęcam teraz do dyskusji. Mamy dwie informacje o problemach mniejszości litewskiej i o stanie edukacji. Udzielam państwu głosu w dyskusji. Mam prośbę, żeby ten z państwa, kto zabierze głos, się przedstawił, żebyśmy do protokołu mieli nazwiska osób, które będą zabierały głos. Pani udzielam głosu jako pierwszej, ponieważ wcześniej już zgłaszała pani taką chęć.

Przedstawiciel mniejszości litewskiej w KWRiMNiE Aldona Jurkun:

Dzień dobry. Aldona Jurkun.

Chciałam poruszyć kwestię centrum edukacyjno-kulturalnego w Suwałkach, przedstawioną przez MSWiA. Informacja była przedstawiona trochę niedokładnie. Zresztą w ten sposób też pisemna informacja jest przedstawiona, jakby państwo wyciągali do nas ręce. Dajecie nam na talerzu pieniądze, a my się po nie, nie zgłaszamy.

To niezupełnie tak jest, dlatego że kwestia centrum edukacyjnego dopiero się toczy. Założenie było takie, że poszukujemy lokalu, do którego we wrześniu można byłoby się wprowadzić i gdzie można byłoby uruchomić przedszkole. To jest najbardziej palący problem w Suwałkach, gdyż ogólnie problem przedszkoli w tym mieście jest dosyć istotny. Dzieci czekają długo na miejsce w przedszkolu, tych miejsc brakuje. Żadna z kilku przedstawionych propozycji nie nadawała się do tego, żeby taką szybką adaptację zrobić.

Konkurs ze strony ministerstwa, o którym tutaj słyszeliśmy, został ogłoszony. Kiedy? Na początku lub w połowie marca. W ciągu trzech tygodni należało złożyć wszystkie potrzebne papiery. W momencie, kiedy sprawa wyboru lokalizacji dopiero się toczyła, nie można tego tak określać i przedstawiać tego problemu w ten sposób, że Litwini mogli uzyskać dofinansowanie, a nie zgłosili się po nie. Po prostu sprawa się toczy. Okazuje się, że takiego lokalu, na którym nam zależało, nie możemy uzyskać. Wśród tych propozycji go nie było. W tym momencie są rozważane inne warianty, ewentualnie budowa czy adaptacja jakiegoś lokalu, gdzie potrzebna jest większa inwestycja, więc nie będzie można uruchomić takiego przedszkola już na początku września br. Zaprotestowałabym więc przeciwko takiemu przedstawianiu informacji, że Litwini się nie zgłosili do konkursu ofert, a my zrobiliśmy wszystko, co było można. To jest jedna sprawa.

Teraz kwestia pomnika na cmentarzu w Berżnikach. Tutaj zostały trochę pomyłone pojęcia, dlatego że problem, który jest w tym miejscu, wiąże się z tzw. krzyżem ponaruskim. To, co zostało przedstawione w informacji MSWiA, dotyczy innych pomników, więc nie tego problemu, który jest faktycznie problemem danej mniejszości na danym terenie. Chodzi o krzyż, na którym są napisy sugerujące, że miejscowi Litwini mordowali Polaków. To jest napis, który budzi sprzeczne uczucia. Można to traktować jako pewne wzniesienie złych nastrojów pomiędzy narodowościami. Informacje, które państwo uzyskali w ministerstwie, są niedokładne i nieprecyzyjne. Nie mówią o tych problemach, które rzeczywiście tam istnieją.

Jeżeli chodzi o kwestię edukacji, podnosiłam to już na spotkaniach Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, ale jeszcze raz też tutaj podniosę. To są liczby, które są przedstawiane, statystyki. Chodzi o to, w jaki sposób przedstawiana jest liczba szkół litewskich w Polsce. Nie ma tutaj podziału na szkoły, w których

tylko język litewski jest językiem wykładowym. Nie ma rozróżnionych szkół, w których język litewski jest językiem wykładowym.

W naszym odczuciu, jeżeli chodzi o litewskie szkoły, w Polsce mamy 4 litewskie szkoły. Często w statystykach podawane są informacje o tym, ile jest litewskich szkół. Nie każdy zauważa, że do szkół zaliczane są też przedszkola.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopec:

Tabela o tym mówi.

Przedstawiciel mniejszości litewskiej w KWRiMNiE Aldona Jurkun:

Tak? Jeszcze chciałabym podkreślić jedną rzecz, że mniejszość litewska jest chyba jedyną mniejszością, która wybrała jako model nauczania taki model, w którym językiem wykładowym jest język litewski.

Jeżeli chodzi o kwestię podręczników, to problemy, owszem, istnieją. Dużo podręczników jest wydawanych. One się szybko dezaktualizują, bo reformy w edukacji jakoś często następują, więc podręczniki, niestety, nie mają długiego żywota. Sytuacja jest taka, że uczniowie np. języka angielskiego uczą się z litewskich podręczników, z polskich podręczników po litewsku. Taka sytuacja – nie wiem – matematyki... Oczywiście, te wszystkie podręczniki można przygotować, ale potrzebni są ludzie, czas itd. Jeżeli chodzi o podręczniki, sytuacja nie jest aż tak dobra, w jaki sposób ją przedstawiono.

Jeżeli chodzi o finansowanie szkół, to z liczb wynika, że finansowanie wzrasta. Natomiast nie wiem, dlaczego wraz ze wzrostem finansowania zmniejsza się liczba szkół litewskich. Szkoły są zamykane dlatego, że nie mogą być utrzymane, ale tak sprawa wygląda.

Z mojej strony to tyle. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Bardzo dziękuję pani Aldonie Jurkun. Proszę bardzo, kto z państwa chce jeszcze zabrać głos w tej sprawie? Czy będą odpowiedzi pana dyrektora i pana ministra, bo był kontrowersyjny głos w dyskusji? Proszę bardzo, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopec:

Pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, szanowni zaproszeni goście, odnosząc się do wypowiedzi pani Aldony Jurkun, zgodnie z polskimi przepisami 3-letnie dziecko ma prawo do przedszkola. Inaczej mówiąc, samorząd powinien zapewnić to miejsce. Trudno mi sobie wyobrazić sytuację, gdyby samorząd łamał prawo w tej materii. Można też powiedzieć, że jest Szkoła Podstawowa nr 7 w Suwałkach, gdzie być może jest możliwość stworzenia oddziału przedszkolnego. Natomiast, tak jak powiedziałem, prawo nakazuje, aby 3-letnie dziecko mogło skorzystać z opieki przedszkolnej. To tak na marginesie, nie wchodząc w szczegóły tej inwestycji, o której tutaj była mowa.

Patrząc na to, mamy do czynienia ze szkołami, które są polskimi szkołami samorządowymi lub szkołami, które nie są samorządowe, jak w przypadku „Żiburysa”. Natomiast po prostu, jak wykazaliśmy to w tabelach, był to wykaz przedszkoli, oddziałów, szkół prowadzących naukę języka litewskiego, czyli wskazywaliśmy na liczbę uczniów, którzy się w tych szkołach znajdują.

Patrząc na sytuację litewskich uczniów, oczywiście, to jest duża zasługa i determinacja społeczności litewskiej, niemniej jednak kwestia podręczników jest najlepszą czy jedną z najlepszych, pewnie obok mniejszości niemieckiej, jeżeli chodzi o podręczniki. Jak na to wskazywałem, wszystkie podręczniki są sfinansowane. Być może, można rozważać jakieś inne formy, ale w tym systemie, który jest dzisiaj. Inaczej mówiąc, wtedy, kiedy podręczniki są finansowane w momencie ich powstania, to zdecydowanie najwięcej podręczników jest w przypadku mniejszości litewskiej. Jeżeli chodzi o tę mniejszość, na pewno skutecznie sobie radzi w tej sytuacji i korzysta z tych możliwości, jakie daje państwo polskie, do korzystania z darmowego podręcznika. Zresztą mówiliśmy, że – jak w przypadku każdego nauczyciela – można korzystać z podręcznika, materiałów i wszystkich innych pomocy. Wtedy nie wymaga to dopuszczenia, jeżeli chodzi o państwo.

Natomiast dokładnie jest też tak, jak pani powiedziała, tzn. warto podkreślić, co też wskazałem w swojej wypowiedzi, że mniejszość litewska korzysta z wagi dodatkowej,

która jak najbardziej – że tak powiem – została przez nas wzmocniona. Stało się tak właśnie z myślą o nauczaniu w języku. Mówiłem też o tym przy okazji egzaminu maturalnego i tej sytuacji, w której egzamin maturalny jest zdawany w języku litewskim. To podkreślałem, że to jest jakby wyjątkowa rzecz. Wskazywałem też na to, że akurat mniejszość litewska z tego korzysta. Waga została podwyższona, co skutkuje tym, że pieniądze są po prostu większe. To na pewno warto zauważyć.

Natomiast to, jak pieniądze są wydawane na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, to już wiemy. Subwencja jest dochodem. Jak wygląda kwestia dysponowania tymi pieniędzmi przez lokalny samorząd? W to minister nie ingeruje. Możemy natomiast wykazać, bo była też taka prośba na posiedzeniu KWRiMNiE, żeby wykazywać kwoty, które poszczególne jednostki samorządu otrzymują z tytułu wag tam, gdzie mamy do czynienia z nauczaniem mniejszości. To, oczywiście, pokazujemy. W prezentacji staraliśmy się też bardzo dokładnie to wykazać, łącznie z liczbą uczniów i skutkowaniem poszczególnych wag, zwłaszcza tych, które premiąją nauczanie, które naszym zdaniem jest najbardziej korzystne, najbardziej sensowne, czyli tam, gdzie mamy do czynienia po prostu z nauczaniem w języku. Należy się tylko cieszyć, że mniejszość litewska z tego korzysta. Jak powiedziałem, trudno nam ingerować w to, co się dzieje na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, ale prośbę, która była na posiedzeniu KWRiMNiE, staraliśmy się uwzględnić i dokładnie pokazywać, żeby każda mniejszość mogła zobaczyć, jak to wygląda na poziomie jednostek samorządu terytorialnego. To tylko tyle, pani przewodnicząca, w kwestii dotyczącej tych uwag.

Nie mówimy o szkołach takich czy innych, tylko mówimy o szkołach, w których uczniowie będący obywatelami Rzeczypospolitej pobierają naukę w różnych formach. Jak powiedziałem, tylko należy się cieszyć, że mniejszość litewska korzysta z tej najbardziej skutecznej formy, co zresztą widać po wynikach egzaminów, jak i po tym, że uczniowie przystępują do egzaminu w języku mniejszości, co jest bardzo trudne.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Dziękuję, panie ministrze. Mam jeszcze pytanie odnośnie do tabeli trzeciej, bo przyglądałam się dotacji. Tam jest powiat sejneński i gmina Sejny. Różnica w liczbie uczniów nie jest taka duża jak np. w roku 2017, gdzie powiat miał 80 uczniów, gmina Sejny 86, natomiast dotacja jest prawie dwuipółkrotnie większa. Z czego to wynika? Nie mogę do tego dojść. Liczba uczniów w powiecie i w mieście jest mniej więcej porównywalna, natomiast dotacja jest dwukrotnie, a w jednym roku nawet trzykrotnie wyższa, przy porównaniu gminy i powiatu.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopec:

Mianowicie to wynika z jakby innego... Powiat, tak? Inaczej mówiąc, na terenie powiatu mamy uczniów, którzy są w szkołach ponadgimnazjalnych i ewentualnie specjalnych. Gdyby pan dyrektor szczegółowo wyjaśnił jeszcze te kwestie finansowe...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Chodzi mi o to, że liczba uczniów jest niewielka, a różnica w dotacji jest duża.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopec:

Inaczej liczony jest ten uczeń, ale różnica też jest... Nie wiem. To pana dyrektora poproszę jeszcze o szczegółowe wyjaśnienie.

Zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Samorządem Terytorialnym w MEN Marcin Nowak:

Marcin Nowak, MEN.

Szanowni państwo, te różnice wynikają głównie z innego algorytmu podziału subwencji w roku 2017 i w roku 2018. Były pewne zmiany w finansowaniu nauki mniejszości narodowych i organizacji, bo mniejsza liczba godzin była wymagana na naukę w niektórych formach. W związku z tym niektóre wagi podziału subwencji zostały troszeczkę obniżone.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Aha, czyli mniejsza liczba godzin, bo liczba uczniów...

Zastępca dyrektora departamentu w MEN Marcin Nowak:

Tak, zmieniło się prawo. Liczba uczniów się nie zmieniła, natomiast zmieniły się formy nauczania, mniejsza liczba godzin była wymagana, stąd też w podziale subwencji było to uwzględnione. Niektóre wagi zostały podniesione, inne zostały podwyższone. Akurat w tych samorządach musiała być taka sytuacja, że część uczniów była w tych niższych wagach, a część w wyższych. Generalnie jednak widzimy, że kwoty rosną z roku na rok dla mniejszości ogółem.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Subwencja idzie za uczniem. Prawda?

Zastępca dyrektora departamentu w MEN Marcin Nowak:

Dokładnie tak.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Gdyby było tak, że subwencja idzie za uczniem, a liczba uczniów jest mniej więcej porównywalna, to te subwencje niewiele by się różniły, a tu jednak...

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopec:

Jeszcze poproszę panią radcę, bo to jest też kwestia zmiany rozporządzenia.

Radca generalny w Departamencie Kształcenia Ogólnego w MEN Małgorzata Krasuska:

Dokładnie w 2017 r. zmieniliśmy rozporządzenie o organizacji kształcenia. Nie tyle zmieniła się liczba godzin, co jeden istotny zapis. Mianowicie jeżeli uczniowie wybierają naukę języka tylko w formie dodatkowej nauki, czyli uczą się jedynie 3 godziny, to zniesiono wymóg organizowania dla nich odrębnego oddziału, że uczyli się np. w 7-osobowej klasie.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

To kwestia utrzymania oddziału.

Radca generalny w departamencie MEN Małgorzata Krasuska:

Dokładnie tak. Utrzymanie oddziału w tym momencie stało się bezcelowe. Natomiast na wniosek mniejszości do 7 uczniów zmniejszyliśmy liczbę wymaganą do utworzenia oddziału, który uczyłby w języku, bo wcześniej szkoła ponadgimnazjalna musiała mieć 14 uczniów, żeby stworzyć oddział uczący w języku mniejszości. W tej chwili w szkole ponadgimnazjalnej, tak jak każda inna szkoła, czyli w tej chwili już szkoły średnie, też wystarczy 7 uczniów, którzy rzeczywiście uczą się w języku i oni muszą mieć...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Tu mogła wzrosnąć liczba oddziałów i subwencja jest wyższa.

Radca generalny w departamencie MEN Małgorzata Krasuska:

Tak. Ponieważ akurat chodzi o Sejny, tu mówimy o gminie miejskiej, o szkole w Sejnach...

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Jest i powiat.

Radca generalny w departamencie MEN Małgorzata Krasuska:

Prawdopodobnie to się przełożyło konkretnie na liczbę oddziałów tworzonych w Sejnach. Jak rozumiem, tam uczą w języku, więc absolutnie wzrosła im momentalnie ta subwencja.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Czyli po prostu utrzymanie oddziałów.

Radca generalny w departamencie MEN Małgorzata Krasuska:

Tak.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś jeszcze z państwa chciał zadać pytanie? Jeszcze pan dyrektor odpowie. Bardzo proszę.

Zastępca dyrektora departamentu w MSWiA Cezary Maliszewski:

Wyjaśnienie, pani przewodnicząca, jak też i słowo ad vocem. Pozwolę sobie się nie zgodzić, jeżeli chodzi o rzetelność informacji, bo mówię o pewnych faktach. Nie mówię o kontekście i okolicznościach, które są państwu znane, dlaczego państwo nie skorzystali i w tym roku z pewnych instrumentów finansowych, które są dostępne. Tak jak mówię, państwo mogą złożyć zapotrzebowanie na inwestycje do końca tego roku i te inwestycje będą realizowane w roku 2021. Ta droga nie jest zamknięta.

O ile też mi wiadomo, sprawa utworzenia centrum kultury w Suwałkach toczy się od zeszłego roku. Już w poprzednim roku została podniesiona. Na jakim etapie jest w chwili obecnej czy w samorządzie, tego nie jestem w stanie powiedzieć. To pani najlepiej wie. Przedstawiła pani okoliczności, które nie są mi znane.

Jeżeli chodzi o kwestię krzyża ponarskiego, to pozwolę sobie zaproponować, żeby pani zwróciła się z tą kwestią do pana Grzegorza Kuprianowicza, aby jako współprzewodniczący komisji wspólnej podjął tę kwestię na posiedzeniu KWRiMNiE. Wtedy tam będzie grono osób, które mogą mieć pełniejszą informację z racji tego, że zajmują się upamiętnieniami i kulturą. Będą przygotowane do udzielenia szerszych informacji czy też rozstrzygnięcia i podjęcia jakichś konstruktywnych działań w tej kwestii. Nie wydaje mi się, żeby tu w tej chwili moja skromna osoba była odpowiednia, żeby rozwiązać tę sprawę. Nie jestem do tego właściwy.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Zastępca dyrektora departamentu w MSWiA Cezary Maliszewski:

Jeżeli chodzi o uwagi, to odzwierciedla stan informacji, jakimi dysponuje Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jeżeli jest szerszy kontekst, to możemy porozmawiać na forum komisji wspólnej.

Przewodnicząca poseł Danuta Pietraszewska (PO-KO):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Jeżeli nie, to dziękuję wszystkim za udział w posiedzeniu. Na tym kończymy posiedzenie Komisji. Proszę?

Właśnie, to jest najważniejsze. Czy ktoś z państwa posłów jest przeciwko przyjęciu informacji? Nie słyszę sprzeciwu.

Obydwie informacje uważam za przyjęte. Dziękuję bardzo.

Dziękuję państwu. Za godzinę mamy następne posiedzenie Komisji i też w tej sali.